

Тема 1. Вступ до глобалізації: визначення, історичний контекст, тенденції, наслідки

➔ **Мета:** дослідження економічної природи глобалізації; виявлення сутності й особливостей перебігу її сучасного етапу; аналіз та характеристика глобалізаційних факторів. Структурування знань щодо тенденцій та протиріч розвитку глобалізації.

Методичні вказівки до виконання практичних завдань

При опрацюванні даної теми доцільно звернути увагу на різні підходи до вивчення сутності феномену «глобалізації», порівняти існуючі концепції та підходи. Потрібно зосередитися також на порівнянні різних поглядів на зародження даного процесу, його періодизацію.

Потрібно акцентувати увагу на виділенні основних тенденцій та протиріч глобалізаційного процесу. Чітко визначати позитивні та негативні прояви глобалізації. Розуміти та пояснювати різницю між її передумовами та чинниками.

Варто орієнтуватися в сценаріях розвитку людства та наслідках глобалізації для різних груп країн: розвинутих; тих, що розвиваються; слабо розвинених країн.

План

1. Сутність глобалізації.
2. Фактори глобалізації.
3. Наслідки глобалізації.
4. Етапи становлення глобалізації.
5. Тенденції і протиріччя, що спостерігаються у світі.

Основні терміни і поняття

Постіндустріалізм, інтернаціоналізація, міжнародна мікро- та макроінтеграція, транснаціоналізація, регіоналізація, глобалізація, глобальна економіка, глобальний економічний розвиток

Завдання для самостійного виконання

 Тестові завдання. Виберіть правильну відповідь.

- 1) Глобальна економіка – це:
 - а) частина теоретичної економіки, яка досліджує поведінку господарських суб'єктів: фірм, підприємств, організацій, приватних осіб;
 - б) частина теоретичної економіки, яка досліджує питання інфляції, безробіття, макроекономічної рівноваги, грошово-кредитної, фіскальної політики та ВВП;
 - в) частина теоретичної економіки, яка досліджує закономірності взаємодії різних держав виключно в аспекті міжнародної торгівлі;

- г) економіка, яка здатна працювати як єдина система в режимі реального часу в масштабі всієї планети.
- 2) Суб'єктами глобальної економіки є:
- а) національні господарства;
 - б) регіональні інтеграційні угруповання країн;
 - в) ТНК і БНК;
 - г) всі відповіді правильні.
- 3) Форми прояву глобалізації:
- а) становлення загальнопланетарного науково-інформаційного простору, глобальної інформаційної інфраструктури, мережних інформаційних технологій, світової комунікаційної системи й технологічних макросистем у сфері виробництва, транспорту й зв'язку;
 - б) інтенсифікація міжнародних трансакцій, розвиток електронної комерції, становлення ринків робочої сили, товарів, інформаційних технологій на основі поступового зняття бар'єрів у торгівлі, підписання багатосторонніх торговельних угод та ін.;
 - в) швидке зростання світового фінансового ринку, який функціонує в режимі реального часу на основі об'єднання ринкових і мережних комп'ютерно-комунікаційних технологій;
 - г) всі відповіді правильні.
- 4) Міжнародна організація, яка мала вирішальне значення для формування глобалістики як науки:
- а) Паризький клуб;
 - б) Більдерберзький клуб;
 - в) Римський клуб;
 - г) Лондонський клуб.
- 5) Перший етап становлення глобалізації:
- а) капіталізація;
 - б) колонізація;
 - в) європеїзація;
 - г) індустріалізація.
- б) Другий етап становлення глобалізації:
- а) капіталізація;
 - б) колонізація;
 - в) європеїзація;
 - г) індустріалізація.
- 7) Третій етап становлення глобалізації:
- а) капіталізація;
 - б) колонізація;
 - в) європеїзація;
 - г) індустріалізація.
- 8) Коли вперше поняття «глобалізація» з'явилося в наукових працях:

- а) в 70-х роках XX ст.;
 - б) в 70-х роках XIX ст.;
 - в) в 90-х роках XX ст.;
 - г) в 60-х роках XX ст.
- 9) Першими впровадили в науковий обіг термін «глобалізація»:
- а) Р. Робертсон, Е. Гіденс;
 - б) Дж. Фрідман, М. Вотерс;
 - в) З. Бауман, У. Бек;
 - г) усі відповіді правильні.
- 10) Течія, яка визнає глобалізацію як феномен світової економіки:
- а) глобалісти.
 - б) демоглобалісти;
 - в) протоглобалісти;
 - г) антиглобалісти;

☒/☑ Завдання 1. Знайдіть правильні твердження серед перелічених нижче:

1. Глобалізм – загальнопланетарна реальність, єдиний економічний та соціокультурний простір на основі взаємозв'язків і взаємозалежності країн і народів, зростання обсягів і прискорення темпів обміну товарами та послугами, міжнародного переміщення капіталів і робочої сили, взаємопроникнення духовних цивілізаційних цінностей, які формуються.

2. На процес глобалізації впливає сукупність техніко-технологічних, соціально-економічних, політичних, морально-етичних і культурних чинників.

3. Поняття «глобалізація» є вузькопрофільним і розглядається вченими як процес підняття приватних національних економічних проблем на глобальний світовий рівень бачення.

4. Головним політичним чинником впливу на глобалізацію є поглиблення інтернаціоналізації економіки на базі транснаціоналізації та регіоналізації.

5. Дослідники глобалізації виокремлюють чотири етапи в її становленні.

6. В українській науково-філософській думці «глобалізація» набула категоріального статусу лише наприкінці 90-х років XIX ст.

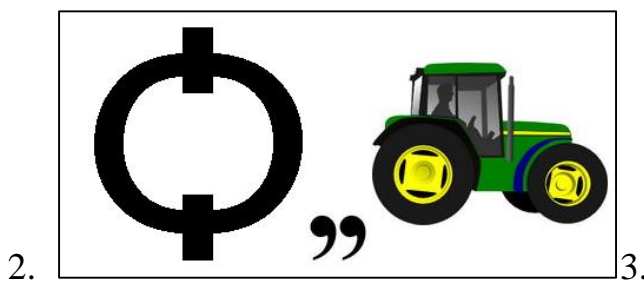
7. Перший етап глобалізації – європеїзація – розпочався зі становлення Європейського Співтовариства на основі Римського договору (1957).

8. Євроінтеграції не притаманні співіснування різних культур, релігійних вірувань, переконань, способів життя.

9. Автори гуманістичного підходу до глобалізації стверджують: «Скільки світів – стільки глобалізацій».

10. Неоліберали розглядають глобалізацію як процес, неприйнятний в його нинішньому вигляді.

Завдання 2. Розв'яжіть ребуси :

Питання для самостійного поглибленого вивчення теми

1. Сучасні західні концепції теорії глобалізації.
2. Джерела конкурентоспроможності в глобальній економіці.
3. Недоліки концепцій розвитку глобальної економіки.